

Boys

Foto: Filmcentrum

Det är mycket som händer i femtonårige Siegers liv just nu. Han blir uttagen till klubbens lag i sprintstafett, han måste ständigt medla mellan sin bror och sin pappa som annars hamnar i luven på varandra och han blir kär. För det är väl kärlek han känner för Marc? Eller "bara" åtrå? **Boys** är en engagerande film som med lätt hand berättar om identitet, sexualitet och frigörelse.

Rek. för åk 7–gymnasiet

En filmhandledning av Maria Katerine Larsson

Handling

Sieger är en femtonårig kille som bor i en liten stad i Nederländerna. Hans mamma är död och pappan Theo är därför ensam om vårdsnaden av Sieger och storebror Eddie.

Siegers största intresse är friidrott. Han tränar sprintlöpning och blir utvald att avancera till B-juniorerna för

att vara med och träna inför en nationell tävling i stafett tillsammans med sin bästa kompis Stef och två andra killar, Tom och Marc. Marc är lite av lagets clown – han är alltid på skämt-humor och har sina egna träningsmetoder. Sieger fascineras av honom och en dag efter att de fyra killarna tillsammans badat i en sjö kysser Sieger och

Marc varandra. Sieger förklarar snabbt för Marc att han inte är gay och Marc svarar "Naturligtvis inte". Men mellan de två har en närhet uppstått som är svårare att bryta än Sieger tror. De börjar umgås och lär känna varandra bättre.

Hemma blir det alltmer problem med Siegers bror Eddie, som jämt och stän-

digt har konflikter med pappan och uppvisar ett allmänt utåtagerande och provokativt beteende. Theo har förbjudit killarna att köra moped eftersom mamman dog i en mopedolycka, men i hemlighet håller Eddie till i skogen och kör cross med sina vänner.

Under tiden har Siegers bästa kompis Stef spanat in en tjej, Kim, och blir tillsammans med henne. Kims kompis Jessica visar intresse för Sieger och trots att han är motvillig vågar han inte stå för sina känslor för Marc och inleder därför en romans med Jessica.

När sprinttruppen åker iväg på träningsläger kommer Sieger och Marc varandra närmare – på natten när Sieger inte kan sova går han ut och Marc följer efter. De tillbringar nästan hela natten på stranden, med kyssar, kramar och smeksam lek. I bussen på vägen hem vilar de i varandras armar. Men Sieger har fortfarande svårt att inse och erkänna vad han känner för Marc. Väl hemma går han på dubbeldejt med Jessica, Stef och Kim på tivolit. Marc dyker upp och vill vara med, men Sieger ignorerar honom och ser istället till att vinna ett kramdjur till Jessica. Hon kysser honom, medan han fientligt stirrar på Marc som drar sig tillbaka.

Sieger kan dock inte släppa Marc och de två gör upp om att ses vid sjön i skogen för att bada en kväll. Samtidigt har det kommit fram att Eddie fått sparken från sitt jobb och undanhållit familjen detta. Konflikten mellan honom och Theo briserar nu på allvar och Eddie ger sig ut i skogen och håller sig borta. Sieger, som är på väg för att möta Marc, hittar Eddie körande bil i skogen och försöker övertala honom att komma hem. Men Eddie vägrar och vill istället att Sieger ska kliva in i bilen och åka med. Till slut gör han det och de kör nästan på Marc som kommer på skogsvägen på sin cykel. När Marc ser Sieger i bilen vägrar han flytta på sig, trots Eddies upprörda tutande och skrik. Sieger kliver ur bilen för att prata med Marc, men är alltför rädd för de andras reaktioner för att kunna stå för hur det egentligen ligger till mellan dem. Han knuffar brutalt undan Marc från vägen.

På sista träningen före den stora tävlingen är stämningen mellan Sieger och Marc fientlig. De talar inte med

varandra och misslyckas med sin viktiga växling av stafettpinnen. När tävlingsdagen kommer är hela laget spänt. Precis före start försöker Sieger be Marc om ursäkt, men Marc godtar den inte och Sieger ställer sig i position för start fylld av ångest. Trots den dåliga uppladdningen så går tävlingen bra och laget vinner. Marc och Sieger lyckas utföra sin växling väl, men pratar fortfarande inte med varandra. Väl hemkomna från tävlingen följer Stef med Sieger hem – Eddie och Theo har blivit någorlunda sams igen och nu ska vinsten firas. Medan maten görs i ordning noterar Stef att Sieger och Marc samarbetade fint, men Sieger känner tydligt dåligt samvete och när Theo under middagen frågar hur han mår, erkänner han att det inte är så bra. På impuls reser han sig upp och tar Eddys moped och kör i full fart till Marc. I slutscenen far de fram på moped, Sieger kör och Marc sitter tätt bakom med armarna om honom och hakan på hans axel.

Bildens komposition styr våra känslor ...

Bilden och dess komposition har i film stor betydelse för hur vi uppfattar en scen, en karaktär eller en känsla som förmedlas. En scen konstrueras ofta av en rad olika bildutsnitt och ibland olika vinklar – dels för att skapa en levande och rörlig känsla, dels för att förstärka detaljer för att få publiken att förstå

vad som är centralt för berättelsen.

Egentligen är ju möjligheterna för hur en scen konstrueras och hur sedan en rad olika scener sätts samman till en hel film oändliga. Men redan tidigt i filmens historia skapades oerhört starka berättarkonventioner som än i dag utgör grunden för de allra flesta filmer vi ser.

I kapitlet "Filmens språk" i antologin *Introduktion till filmpedagogik. Vita duken som svarta tavlan* (se vidare Fördjupningstips nedan) kan du läsa mer om filmens beståndsdelar och berättarkonventioner samt lära dig grunderna för filmanalys. Här kan du även läsa om filmbildens komposition:

Bildutsnittet kan vara en *totalbild*, som visar en hel miljö och ger oss mycket information. Totalbilden beskriver ofta platsen där något ska eller håller på att hända. I *Boys* filmas exempelvis scenen där Sieger och Marc under natten på träningslägret ger sig ut i natten och cyklar till stranden i totalbild. Kameran är inledningsvis nära killarna, för att sedan från stort avstånd filma dem uppifrån. Vi ser deras framfart mellan fälten och bilden förmedlar till oss den frihet som det innebär för dem att vara ute ensamma i den öppna naturen.

En *helbild* visar hela människan. Den används ofta för att visa hur en människa är placerad i miljön och hur hen förhåller sig till sin omgivning. Här får vi se kroppsspråk och personer-

nas rörelse i rummet – se exempelvis fortsättningen på ovan nämnda scen, när Marc och Sieger har sett rådjuren i skogen och tar sig ned på stranden. Här växlar bilden sömlöst mellan helbild och totalbild, för att sedan bli kvar en stund i helbild när killarna lägger sig i strandslutningen och kysser varandra. Vi kan då se hela deras kroppar, hur de rör sig mot varandra och hur de omfamnar varandra.

Halvbilder visar en halv människa. Då blir det lätt att uppfatta blick- och rörelseriktningar, miner och gester. Se exempelvis första gången Sieger och Marc möts och pratar med varandra på löpbanan.

En *närbild* visar ofta en persons ansikte och ger koncentration på karaktärens uttryck och ögon. I dialogscener är det vanligt att växla mellan hel- eller halv- och närbild – se exempelvis scenen där Sieger under sin joggingrunda stöter på Jessica och hennes hund i parken. Närbilder kan förstås även visa objekt, props, som är centrala för berättelsen.

Extrem närbild visar ännu tydligare de små signalerna, som en ryckning i ett ögonlock, vilket kan betyda vad som helst beroende på sammanhanget och vilka andra bilder den extrema närbild- den klipps ihop med. Det som visas i extrem närbild får ofta stor betydelse för handlingen och framförallt för vår tolkning av det som händer – se exempelvis bildsekvensen som visar starten i den stora tävlingen.

Genom alla små detaljer byggs spänningen inför loppet upp, samtidigt som vi får en känsla av att det inte bara är segern i stafetten som står på spel.

- Titta igen på inledningen till filmen och låt eleverna skriva ned växlingarna mellan närbild, halv- bild, helbild och totalbild. Diskutera hur bildutsnittet kommunicerar var vi befinner oss, vilken miljö och vilka sammanhang som presenteras som avgörande ramar för berättelsen och vad som egentligen berättas med de olika bilderna.

- Varje grupp kan sedan göra ett bildmanus av en av sina sekvenser. Ett bildmanus görs genom att man ritar upp de olika bilderna/bildutsnittet, som en rad serierutor till exempel, i en scen. Prova att byta plats på exempelvis en halv- och en närbild och diskutera hur det skulle påverka vår upplevelse om bilderna kom i en annan ordning.

- Om ni har möjlighet att filma med telefon, iPad eller kamera kan varje grupp filma sin sekvens, med ändringarna mellan bytena av perspektiv som ni gjort. Diskutera och redovisa för varandra vad ni kommit fram till om hur ordningen på bilderna och deras utsnitt påverkar vad sekvensen berättar rent visuellt och hur det påverkar tolkningen av scenen.

... liksom kamerans rörelser

Kamerans rörelser är ett annat filmiskt element som spelar stor roll för hur vi tolkar flödet av bilder och vad det berättar. Det finns olika sätt att röra och flytta kameran och en statisk eller stabil kamera ger ett helt annat intryck än en handhållen, ”skakig”. Även på det här området en rad berättarkonventioner. Om kameraanalys kan du också läsa mer i nämnda kapitlet ”Filmens språk”.

Vid *panorering* rör sig kameran sidledes, från höger till vänster eller tvärtom. *Tiltning* innebär att kameran rör sig uppifrån och ned eller tvärtom. *Zoomning* kan göras inåt eller utåt – att zooma in ett objekt för att fokusera på det, eller zooma ut från ett objekt för att visa i vilket sammanhang det befinner sig och/eller skapa avstånd till det. *Åkning* betyder att hela kameran rör sig. Detta kan till exempel användas för att få en mjukare känsla i filmen, för att förtäta stämningen eller för att följa med något som rör sig.

Slow motion och dess motsats, *fast motion*, kan också användas, men är oftast en effekt som läggs på i efterhand, i efterbearbetningen av filmen.

- Dela in eleverna i grupper och ge varje grupp i uppgift att hitta exempel på kamerarörelser. Vid vilka tillfällen används panorering och hur sker det? Finns det ställen där kameran tillas, alltså rör sig uppifrån och ned eller tvärtom? Vilken stämning skapar det

hos oss som tittar? Zoomningar och ”fokuseringar”, där en person eller ett objekt går från oskarpt till skarpt eller tvärtom – glider ur fokus – används frekvent i filmen. Ge exempel och beskriv vad det förmedlar för känsla. Vid vilka tillfällen används slow motion och hur påverkar det stämningen i sekvensen? Låt grupperna redovisa för varandra muntligen och illustrera med ett eller flera klipp ur filmen.

- Låt eleverna individuellt eller i små grupper leta upp olika reklamfilmer på filmarkivet.se som är helt gratis och laglig filmsajt med svenska kortfilmer. Analysera filmernas form! Vilka bildutsnitt används och när? Används slow motion, zoomningar eller fokusväxlingar? Ur vilka vinklar har man filmat och varför? Et cetera. Fundera sedan på hur de olika formgreppen påverkar hur vi uppfattar budskapet som reklamen vill förmedla. Låt sedan eleverna redovisa för klassen och visat upp reklamfilmen de arbetat med. I helklass kan ni därefter diskutera eventuella gemensamma återkommande mönster i filmerna, vad som skiljer sig åt, om det verkar finnas vissa ”knep” som är vanligare för vissa produkter och så vidare.

Siegers och Marcs kärleksrelation

Sieger är minst sagt ambivalent inför sina känslor för Marc och vill inte erkänna att det han känner faktiskt är kärlek och åtrå. Hans bror Eddie använder i början av filmen vid ett tillfälle ordet ”bög” som ett halvt skämtsamt skällsord, men i övrigt får vi ingen uppfattning om hur omgivningen eventuellt skulle ställa sig till att Sieger är homosexuell.

För Marc verkar deras kärlek vara mer oproblematiskt. När Sieger är och hälsar på hemma hos honom kramas de och tar i varandra öppet ute i trädgården och på studsmattan. På bussen på väg hem från träningslägret lutar sig Marc mot Sieger och sover, trots att lagkompisarna sitter precis framför. Marc närmar sig också Sieger i offentliga miljöer, exempelvis på tivoli.

- Hur uppfattar ni Siegers inställning till det som händer mellan honom och Marc? Hur uppfattar ni det han säger

till Marc efter att de kysst varandra första gången vid sjön; ”Jag är inte gay”? Och vad menar Marc egentligen när han svarar ”Naturligtvis inte”? När i filmen fick ni en känsla av att Siegers fascination och intresse för Marc faktiskt var av romantisk och sexuell art? Motivera!

- Vad ser Stef, Siegers bästa kompis, egentligen av det som händer mellan Sieger och Marc? Vid vilka tillfällen kan vi ana att han nog förstår hur det ligger till? Gör han ”rätt” eller ”fel” som låter det vara istället för att prata med Sieger, fråga eller åtminstone antyda att han ser och förstår och att han tycker att det är okej? Tycker han att det är okej?
- Diskutera varför det är så svårt för Sieger att erkänna sina känslor för Marc. Vad är han rädd för? Handlar det enbart om att behöva ifrågasätta sin identitet och rädslan för att vara ”annorlunda”, eller finns det något som tyder på att hans omgivning är eller skulle vara fientligt inställd till homosexualitet? Vad får vi egentligen veta i filmen?
- Hur påverkar det Sieger och andra som grubblar över sin sexualitet, känner dragning till personer av samma kön eller lever som öppet homosexuella, att ord som ”bög”, ”flata”, ”homo” och liknande används nedsättande?
- Diskutera filmens öppna slut. Tror ni att Sieger kommer att våga stå för sin kärlek till Marc? Varför/varför inte? Vilka ledtrådar får vi av slutscenen?

Genusuttryck och fördomar

En vanlig fördom är att sexualitet hänger samman med genusuttryck, det vill säga att homosexuella män ofta är traditionellt ”kvinnligare” än heterosexuella män (rör sig mjukare, klär sig annorlunda et cetera) och att homosexuella kvinnor ofta är traditionellt ”manligare” än heterosexuella kvinnor (hellre klipper sig kort, bär mer könsneutrala kläder etc.).

Att vi använder vårt utseende för att medvetet signalera en sexuell tillhörighet förekommer naturligtvis, bland

homo- och bisexuella såväl som bland heterosexuella. Men lika naturligtvis kan vi alla, oavsett sexuell identitet, ha alla stilar och vara och bete sig på alla möjliga olika sätt.

- Varifrån kommer de här fördomarna, tror ni? Varför vill vi så gärna koppla ihop genusuttryck med sexualitet, tror ni? Vilka offentliga ”bilder” av olika sexuella identiteter kan ni beskriva? Ge exempel på hur homosexualitet, bisexualitet respektive heterosexualitet gestaltas i olika medier, jämför och diskutera.
- Spelar det överhuvudtaget roll för någon annan än en individs tilltänkta sexualpartner vilket kön en individ blir kär i och tänder på? Varför skulle det vara viktigt för oss vem som attraheras av vem?
- I Nederländerna där Sieger bor har den offentliga och politiska inställningen till homo- och bisexualitet varit öppen och liberal länge, mycket längre än i Sverige. Ändå förstår vi att Sieger tycker att det är oerhört jobbigt att känna sig attraherad av Marc och inte vill erkänna vad han egentligen känner. Varför tror ni att det är så svårt? Vilka saker påverkar oss när vi försöker ta ställning eller stå upp för olika ideal och normer i sådana här frågor – utöver den offentliga och politiska hållningen?
- Låt eleverna arbeta i grupper med att ta reda på mer om homosexualitet och dess ”status” i olika länder. Antingen kan ni jämföra olika europeiska länder, eller också välja länder från olika världsdelar. Hur ser lagstiftningen ut? Var har man som homosexuell möjlighet att gifta sig eller ingå partnerskap? Var har man som homosexuell möjlighet att adoptera eller på annat sätt få barn? Skiljer det sig mellan manlig och kvinnlig homosexualitet?
- Vilka är Pussy Riot? Ta reda på fakta om dem och om den Rysslands offentliga inställning till homosexualitet.
- Ta reda på mer om homosexualitetens ”historia” i Sverige – under vilka

tider har det varit straffbart att vara homosexuell? När klassades det som en sjukdom? Vilka förändringar i samhället tror ni främst har påverkat utvecklingen till den hållning vi har i Sverige idag?

- Trots att vi har en större öppenhet och en lagstiftning som ska skydda homo- och bisexuellas lika rättigheter i dagens svenska samhälle, så får många homo- och bisexuella fortfarande utstå kränkningar, både privat och i offentliga sammanhang. Fortfarande utgör heterosexualiteten en stark Norm i vårt land. Arbeta i grupper och leta fram olika nyhets-händelser (de kan vara hur gamla som helst) där homo- eller bisexuella har blivit utsatta för kränkningar. Diskutera hur och varför det fortfarande kan se ut på det här sättet i ett samhälle där den politiska hållningen påstår sig vara öppen och tillåtande.

Tips på fördjupning

Romaner på temat sexuell identitet:

- Olsson, Hans, *Spelar roll* (En bok för alla, 2006): Ungdomsroman om 15-åriga Johan Alexander som kämpar med att upptäcka sin sexuella identitet, våga leva ut den och stå för den.
- Nordin, Sofia, *Det händer NU* (Rabén & Sjögren, 2010): Om att bli kär i sin bästis och vara rädd för vad hon ska tycka, vad andra ska tycka och hur det ska gå med vänskapen.
- Persson, Annika Ruth, *Du och jag, Marie Curie* (Kabusa böcker, 2003):

Jenny är 15 år och blir förälskad i Filippa, en tjej i fotbollslaget. De blir tillsammans och kärleken sitter i hela kroppen. Men hur gör man när den man är kär i inte går att lita på? Och hur gör man egentligen för att våga visa för andra vem man är och vad man vill?

Filmer på temat sexuell identitet:

- *Fucking Åmål* (Lukas Moodysson, Sverige, 1998): Om tonårstjejer, moppekillar, kärlek, småstadsångest och att våga vara annorlunda. Filmhandledning finns.

- *Du ska nog se att det går över* (Cecilia Neant Falk, Sverige, 2003): En dokumentärfilm som följer tonårstjejer som identifierar sig som lesbiska eller bisexuella. Filmhandledning finns.

- *Nånting måste gå sönder* (Ester Martin Bergsmark, Sverige, 2014): Guldbaggebelönad film som både romantiskt och smärtsamt skildrar kärlek, sexualitet, rädsla och mod. Filmhandledning finns.

Övrigt:

- Malena Janson (red), *Introduktion till filmpedagogik. Vita duken som svarta tavlan* (Gleerups, 2014). Särskilt rekommenderas kapitlen "Filmens språk" och "Filmpedagogik som normkritik".
- Information om homosexualitet för ungdomar och vuxna <http://www.rfsl.se>

Myndigheten för civilsamhällsfrågors sida om HBTQ-ungdomars hälsa och

situation, framförallt relaterad till skolan. Här finns filmer, fakta och referensmaterial:
<http://www.mucf.se>

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Nederländerna 2014

Regi: Mischa Kamp

Producent: Marina Blok

Musik: Rutger Reinders

Foto: Melle Van Essens

Medverkande:

Sieger – Gijs Blom

Marc – Ko Zandvliet Ko Zandvlie

Eddy – Jonas Smulders

Theo – Ton Kas

Stef – Stijn Taverne Stijn Taverne

Tekniska uppgifter:

Längd: 78 minuter

censur: Barntillåten

Premiär: 2015-03-09

Distribution:

Filmcentrum

Bergsunds Strand 39

Box 17099

104 62 Stockholm

Tel: 08 545 275 00

E-post: distribution@filmcentrum.se

Observera:

Svenska Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken www.sfi.se/filmdistribution kan ni lära er mer om hur man hittar och bokar film.

Redaktion: Malena Janson & Kaly Halkawt, Svenska Filminstitutet, Mars 2015